

วัดบ้านโป่ง

ชื่อแหล่ง : วัดบ้านโป่ง

ที่ตั้ง : บ้านโป่ง ตำบลบ้านโป่ง อำเภอบ้านโป่ง จังหวัดราชบุรี

เส้นทางเข้าสู่แหล่ง : จากราชบุรีใช้เส้นทางหลวงหมายเลข 4 (ถนนเพชรเกษม) ไปทางกรุงเทพฯ ระยะทางประมาณ 28 กม. เลี้ยวซ้ายใช้เส้นทางหลวงหมายเลข 323 (ถนนแสงชูโต) ระยะทางประมาณ 4 กม. เลี้ยวซ้ายเข้าอำเภอบ้านโป่ง เมื่อถึงหอนาฬิกาเลี้ยวซ้ายใช้เส้นทางเลียบถนนรถไฟ ระยะทางประมาณ 1 กิโลเมตร วัดจะอยู่ทางด้านซ้ายของทางรถไฟ

สภาพภูมิศาสตร์และสิ่งแวดล้อม :

สภาพภูมิศาสตร์ : สถานที่ตั้งวัดเป็นพื้นที่ราบริมฝั่งแม่น้ำแม่กลองทางด้านทิศตะวันออก

แหล่งน้ำ : ทางด้านทิศตะวันตกของวัดติดกับแม่น้ำแม่กลอง

ประวัติ : วัดบ้านโป่งเป็นวัดเก่าแก่วัดหนึ่ง สร้างขึ้นในต้นสมัยรัตนโกสินทร์โดยพระภิกษุชาวมัชฌิม นามว่า “ ค่าง “ ได้รับพระราชทานวิสุงคามสีมา เมื่อวันที่ 10 สิงหาคม พ.ศ. 2444 ในสมัยรัชกาลที่ 5 ชื่อของวัดบ้านโป่ง มาจากเดิมบริเวณสถานที่ตั้งวัดเป็นป่าใหญ่อุดมสมบูรณ์มีพันธุ์ไม้นานาชนิดเป็นที่อยู่อาศัยของสัตว์และในบริเวณนี้มี “ ดินโป่ง “ หรือ ดินที่มีส่วนผสมของเกลือสินเธาว์อยู่จึงเป็นแหล่งอาหารของสัตว์ต่างๆ ซึ่งจะลงมากินเป็นประจำ ต่อมาเมื่อมีชุมชนขึ้นจึงได้เรียกชื่อ ตามลักษณะของภูมิประเทศที่ตั้งว่า “ บ้านโป่ง “ และเรียกชื่อวัดตามชื่อหมู่บ้านว่า “ วัดบ้านโป่ง “

หลักฐานทางด้านโบราณคดี :

เจดีย์ห้ายอด ตามประวัติกล่าวว่า หลวงพ่อค่างได้นำพระธาตุจากเมืองร่างกุ้งติดตัวมาด้วย เพื่อเป็นอนุสรณ์และระลึกถึงมาตุภูมิเดิม เมื่อมาสร้างวัดบ้านโป่งจึงได้สร้างเจดีย์ขึ้นองค์หนึ่ง ลักษณะเป็นเจดีย์มอญก่ออิฐถือปูนตั้งอยู่บนฐานรูปสี่เหลี่ยมสูง เจดีย์ประธานทรงกลมมีขนาดค่อนข้างใหญ่ที่มุมทั้งสี่มีเจดีย์ทรงกลมขนาดเล็ก ลักษณะคล้ายเจดีย์ประธานอยู่ทั้ง 4 มุม ที่ด้านบนแต่ละด้านก่อเป็นซุ้ม ด้านหน้าและด้านหลังมีบันไดทางขึ้น ด้านนอกโดยรอบมีกำแพงแก้วก่ออิฐถือปูนเตี้ยๆล้อมรอบ บริเวณมุมกำแพงแก้วตกแต่งด้วยเสาหัวเม็ด

พระอุโบสถหลังเก่า อาคารก่ออิฐถือปูนขนาดค่อนข้างเล็ก หลังคาเครื่องไม้มีงกระเบื้องดินเผา ซ่อฟ้าเป็นรูปเสีรนาค ใบระกาเป็นเปลว กรอบหน้าบันเป็นสันตรงรูปสามเหลี่ยม หน้าบันด้านหน้าประดับปูนปั้นทาสีรูปพระพุทธรูปประทับนั่ง ด้านข้างมีศาลปัดรปักอยู่บนแจกันขนาดใหญ่ มีอักษรปูนปั้นคำว่า “อุโบสถ ทายกทั้งหลาย สร้างปี 129 “ ส่วนบนมีการตกแต่งด้วยลวดลายปูนปั้นรูปมังกรคั่นเมฆ ส่วนบนมีเครื่องถ้วยเบญจรงค์ประดับ ขอบนอกเป็นลวดลายเขียนสีแบบศิลปะจีน หน้าบันด้านหลังมีลวดลายปูนปั้นรูปมังกรคั่นเมฆ ส่วนบนมีเครื่องถ้วยเบญจรงค์ประดับ ขอบนอกเป็นลวดลายเขียนสีแบบศิลปะจีน มีชายคาปีกนกคลุมโดยรอบ ผนังพระอุโบสถก่ออิฐถือปูนตั้งอยู่บนฐานบัว มีประตูทางเข้าด้านหน้าและด้านหลังด้านละ 2 ประตู บานประตูเป็นไม้ทาสีแดง เหนือกรอบประตูมีซุ้มรูปสามเหลี่ยมประดับลวดลายปูนปั้นทาสี ผนังด้านข้างมีหน้าต่างด้านละ 3 บาน ภายในประดิษฐานพระพุทธรูปขนาดใหญ่ 6 องค์ ศิลปะรัตนโกสินทร์ ด้านนอกโดยรอบพระอุโบสถมีกำแพงแก้วก่ออิฐถือปูนเตี้ยๆ

ในเขตกำแพงแก้วมี ซุ้มเสมาทรงมณฑปประดิษฐานโบสถ์หินทรายแดง ลักษณะส่วนยอดโค้งแหลมลาดลงสู่ด้านข้าง แล้วคอคดกึ่งบริเวณแวงเสมา ฐานเสมา มีการตกแต่งเป็นรูปกลีบบัว ด้านหน้าและด้านหลังบริเวณนอกเสมามีลายคล้ายริบบิ้น และมีสันเป็นแนวยาวขนาดเล็กแบ่งกึ่งกลางโบสถ์ ในแนวลงภายนอกกำแพงแก้วพระอุโบสถทั้งด้านหลังและด้านข้าง เป็นที่ตั้งของเจดีย์บรรจุอัฐิถือปูนทรงปรางค์ และทรงแบบเจดีย์มอญ ศิลปะรัตนโกสินทร์สมัยรัชกาลที่ 5

การกำหนดอายุสมัย : กรุงรัตนโกสินทร์ตอนต้น

การประกาศขึ้นทะเบียน : ยังไม่ได้รับการขึ้นทะเบียน

รูปแบบของแหล่งโบราณคดี : ศาสนสถานมีการใช้ประโชชน์

วันที่ปฏิบัติงาน : สำรวจ 10 มี.ค.41 บันทึก 12 มี.ค.41

ผู้ปฏิบัติงาน : นายเดชา สุคนธา

ที่มาของข้อมูล : หนังสืออนุสรณ์งานพระราชทานเพลิงศพ พระครูวิจิตรธรรมรส

(อดีตเจ้าคณะ อำเภอบ้านโป่ง) ณ เมรุวัดบ้านโป่ง อ.บ้านโป่ง จ.ราชบุรี วันอาทิตย์ที่ 8 เมษายน พ.ศ.2533

ภาพประกอบ :

พระอุโบสถวัดบ้านโป่ง

หน้าบันด้านหน้าพระอุโบสถปูนปั้นทาสี รูปพระพุทธประทับนั่งขัดสมาธิ

พระพุทธรูปประดิษฐานในพระอุโบสถวัดบ้านโป่ง

ซุ้มโอบีสมารอบพระอุโบสถ

เจดีย์ห้ายอดวัดบ้านโป่ง